

Pre prípad ohrozenia - príručka pre obyvateľov

Dôležité telefónne čísla tiesňového volania

Ak zistíte mimoriadnu udalosť (požiar, haváriu s únikový nebezpečnej látky...), ktorá ohrozuje osoby, majetok alebo životné prostredie, okamžite volajte telefónne číslo

- 150 - Hasičský a záchranný zbor SR

Pomoc zdravotníckej záchranej služby sa vyžaduje pri všetkých stavoch ohrozujúcich život.

Privolať prostredníctvom telefónneho čísla

- 155 - Zdravotnícka záchranná služba

Pokiaľ ste svedkom dopravnej nehody alebo spáchania trestného činu, volajte telefónne číslo

- 158 - Polícia SR

Jednotné európske číslo tiesňového volania 112 je určené predovšetkým pre cudzincov a pre tiesňové volania pri rozsiahlych mimoriadnych udalostiach.

Pri odovzdávaní správy na telefonické čísla tiesňového volania uveďte:

čo sa stalo,

kde sa to stalo,

svoje meno a číslo telefónu, odkiaľ voláte.

Po ukončení hovoru vyčkajte na spätný telefonát, ktorým si operačný pracovník overí pravdivosť nahlásenej správy.

VŠEOBECNÉ ZÁSADY

REŠPEKTUJTE a snažte sa získavať informácie z oficiálnych zdrojov (rozhlas, televízie, miestny rozhlas, vyhláška obecného úradu, pokyny zamestnávateľa apod.).

NEROZŠIRUJTE poplašné a neoverené správy.

VARUJTE ostatné ohrozené osoby vo svojom najbližšom okolí, nezabudnite na nepočujúce osoby.

NETELEFONUJTE zbytočne - telefónna sieť je v situáciách ohrozenia preťažená.

NEPODCEŇUJTE vzniknutú situáciu.

POMÁHEJTE susedom, starým, nemocným a nemohúcim ľuďom.

UVEDOMTE SI, že najväčšiu hodnotu má ľudský život a zdravie a až potom záchrana majetku.

UPOSLÚCHNITE pokynov pracovníkov záchranných zložiek.

VAROVNÝ SIGNÁL

Obyvateľstvo je v prípade hrozby alebo vzniku mimoriadnej udalosti varované predovšetkým prostredníctvom varovného signálu VŠEOBECNÁ VÝSTRAHA. Tento signál je vyhlasovaný kolísavým tónom sirény po dobu 120 sekúnd a môže zaznieť trikrát po sebe v cca trojminútových intervaloch. Obyvateľstvo je následne informované napr. rozhlasom, televíziou, miestnym rozhlasom, tzv. sirénami, vozidlami zložiek integrovaného záchranného systému alebo iným spôsobom o tom, čo sa stalo a čo sa má v takom prípade robiť.

Názov signálu	Použitý v prípade	Spôsob varovania
Všeobecné ohrozenie	Pri ohrození alebo vzniku mimoriadnej udalosti ako aj pri možnosti rozšírenia následkov mimoriadnej udalosti	2 – minútový kolísavý tón sirén
Ohrozenie vodou	Pri ohrození ničivými účinkami vody	6 – minútový stály tón sirén
Koniec ohrozenia	Koniec ohrozenia alebo koniec pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti	2 – minútový stály tón sirén bez opakovania

Varovné signály VŠEOBECNÉ OHROZENIE, OHROZENIE VODOU a signál KONIEC OHROZENIA sa následne dopĺňajú slovnou informáciou prostredníctvom hromadných informačných prostriedkov.

Signál VŠEOBECNÉ OHROZENIE sa vyhlasuje aj v prípade možného vzdušného napadnutia územia štátu počas vojnového stavu a počas vojny. Slovná informácia v takomto prípade obsahuje vymedzenie územia, pre ktoré je ohrozenie vyhlásené a výraz VZDUŠNÝ POPLACH.

Okrem uvedených varovných signálov existuje v Slovenskej republike ešte signál „Požiarne poplach“. Tento signál je vyhlasovaný prerušovaným tónom sirény po dobu 1 minúty (25 sekúnd trvalý tón, 10 sekúnd prestávka, 25 sekúnd trvalý tón). Vyhlasuje sa za účelom zvolania jednotiek požiarnej ochrany. Signál „Požiarne poplach“ vyhlasovaný elektronickou sirénou napodobuje hlas trúbky trúbiaci tón „HO-RÍ“, „HO-RÍ“...po dobu jednej minúty.

Vždy druhý piatok v mesiaci sa o 12.00 hod. preskúšava prevádzkyschopnosť systémov varovania dvojminútovým stálym tónom sirén (v zmysle platných vyhlášok).

O pravidelnom preskúšaní funkčnosti sirén a o ďalších skúškach mimo tohto termínu informujú rozhlas, televízia a tlač.

KEĎ ZAZNIE SIRÉNA

Nižšie uvedené pokyny platia len vtedy, pokiaľ zjavne nejde o povodeň alebo zemetrasenie.

1) OKAMŽITE SA UKRYTE

Vyhľadajte ukrytie v najbližšej budove. Tou môže byť výrobný závod, úrad, Kancelária, obchod, verejná budova i súkromný dom.

Ak cestujete automobilom a počujete varovný signál, zaparkujte automobil a vyhľadajte ukrytie v najbližšej budove.

2) ZAVRITE DVERE A OKNÁ

Keď ste v budove, zavrite dvere a okná. Siréna môže s veľkou pravdepodobnosťou signalizovať únik toxických látok, plynov, radiačných splodín a jedov. Uzavrením priestoru znížite pravdepodobnosť vlastného zamorenia.

3) ZAPNITE RÁDIO ALEBO TELEVÍZIU

Informácie o tom, čo sa stalo, prečo bola spustená siréna a varované obyvateľstvo a čo robiť ďalej, budete počuť v mimoriadnych spravodajstvách hromadných informačných prostriedkov. V prípade výpadku elektrického prúdu využite prenosný rádioprijímač na batérie. Tieto informácie su oznamované i obecným rozhlasom, popr. elektronickými sirénami.

ČO ROBIŤ, AK BUDE NARIADENÁ EVAKUÁCIA

Dodržiujte zásady pre opustenie bytu, vezmite si evakuačnú batožinu a včas sa dostavte na určené miesto.

Dodržiujte pokyny orgánov zabezpečujúcich evakuáciu i pri použití vlastných vozidiel.

ZÁSADY PRE OPUSTENIE BYTU ALEBO RODINNÉHO DOMU V PRÍPADE EVAKUÁCIE

Uhaste otvorený oheň vo vykurovacích telesách.

Vypnite elektrické spotrebiče (mimo chladničiek a mrazničiek).

Uzavrite prívod vody a plynu.

Overte, či aj susedia vedia o tom, že majú opustiť byt.

Deťom vložte do vrečka odevu a adresu.

Mačky a psy si vezmite so sebou.

Ostatné domáce zvieratá, vrátane exotických zvierat, ponechajte doma a dobre je predzásobte vodou a potravou.

Vezmite evakuačný batoh, uzamknite byt a dostavte sa na určené evakuačné stredisko.

EVAKUAČNÝ BATOH

Evakuačný batoh si pripravujete pre prípad opustenia bytu v dôsledku vzniku mimoriadnej udalosti a nariadenej evakuácie. Ako evakuačný batoh poslúži napr. batoh, cestovná taška alebo kufor. Batožinu označte svojim menom a adresou.

Obsahuje najmä:

- Základné trvanlivé potraviny, najlepšie v konzervách, dobre zabalený chlieb a hlavne pitnú vodu.
- Predmety dennej potreby, jedálnu misku a príbor.
- Osobné doklady, peniaze, poisťné zmluvy a cennosti.
- Prenosné rádio s rezervnými batériami.

- Toaletné a hygienické potreby.
- Lieky, baterku.
- Náhradné prádlo, odev, obuv, pláštenku, spací vak alebo prikrývku.
- Vreckový nôž, zápalky, šití a ďalší drobnosti.

OCHRANA PRED POVODŇAMI

Pred povodňou:

Informujte sa na obecnom úrade, ako a kam sa budete evakuovať v prípade povodňového ohrozenia.

Pripravte si vrecia s pieskom, tesniacu fóliu, tesniace dosky a ďalší stavebný materiál na utesnenie nízko položených dverí a okien. Ďalej si zaistíte upchávky kanalizácie, odtoku z WC.

Pripravte si lieky, dokumenty, vhodné ošatenie, potraviny a pitnú vodu na 2-3 dny.

Ak vlastníte osobný automobil, pripravte ho k okamžitému použitiu pri evakuácii.

Pripravte si evakuačný batoh, presťahujte cenné veci a nebezpečné látky do vyšších poschodí, upevnite veci, ktoré by mohla odniesť voda a pripravte sa na evakuáciu zvierat.

Pri povodni:

Na základe pokynu povodňových orgánov obce, polície a záchranárov opustite ohrozený priestor. V prípade evakuácie dodržujte zásady pre opustenie bytu (domu).

Ak je nedostatok času, okamžite sa presuňte na určené miesto, ktoré nebude zatopené vodou.

Po povodni:

Nechajte si skontrolovať stav obydlija (statickú narušenosť, obývatelnosť), rozvody energií (plyn, el. energie apod.), stav kanalizácie a rozvodov vody.

Zlikvidujte uhynuté zvieractvo, potraviny a poľné plodiny, ktoré boli zasiahnuté vodou. Postupujte podľa pokynov hygienika. Vyčistenie studní a ich sanáciu prenechajte odborníkom.

Informujte sa o miestach humanitárnej pomoci a v prípade potreby si vyžiadajte finančnú pomoc, pitnú vodu, potraviny, teplé oblečenie, hygienické prostriedky, potrebné náradie pre likvidáciu povodňových škôd a ďalšie potrebné prostriedky.

Kontaktujte príslušné poisťovne ohľadom náhrady škôd (ohláste poistnú udalosť poisťovni, vyhotovte súpis škôd).

HAVÁRIA V CHEMICKOM ZÁVODE S ÚNIKOM NEBEZPEČNÝCH LÁTOK

- Urýchlene opustite ohrozené miesto.
- Čo najskôr sa ukryte v uzavretej miestnosti.
- Uzavrite a utesnite okná, dvere a ďalšie otvory.
- Vypnite ventiláciu.
- Sledujte správy v hromadných informačných prostriedkoch.
- Pripravte si prostriedky improvizovanej ochrany osôb.
- Pripravte si evakuačný batoh.
- Budovu opustite len na pokyn.

HAVÁRIA V JADROVOM ENERGETICKOM ZARIADENÍ S ÚNIKOM RÁDIOAKTIVNYCH LÁTOK

- Urýchlene opustite ohrozené miesto.
- Čo najskôr sa ukryte v uzavretej miestnosti.
- Uzavrite a utesnite okná, dvere a ďalšie otvory.
- Vypnite ventiláciu.
- Sledujte správy v hromadných informačných prostriedkoch.
- Pripravte si prostriedky improvizovanej ochrany osôb.
- Pripravte si evakuačný batoh.
- Jódové prípravky (tablety) a prostriedky individuálnej ochrany odoberte a použite až na základe verejnej výzvy.
- Budovu opustite len na pokyn.

V prípade radiačnej havárie jadrovej elektrárne sa obyvatelia, žijúci v zóne havarijného plánovania, riadia pokynmi prevádzkovateľov jadrovej elektrárne a orgánov štátnej správy a samosprávy.

BIOLOGICKÉ ZBRANE

Biologické zbrane môžu byť použité vo forme

- aerosolu (baktérie, vírusy, toxíny) do ovzdušia alebo uzavretých priestorov,
- alebo vypustením hmyzu (vši, blchy, muchy, kliešte)
- alebo infikovaním vody, potravín, vzduchu, predmetov.

Zmyslami človeka je biologické zamorenie nezistiteľné. Výskyt sa zisťuje špeciálnymi prístrojmi a odberom vzoriek.

Ako sa chrániť pred preniknutím alebo zanesením nákazy do organizmu:

- Nepoužívať vodu z neznámych a nezistených zdrojov.
- Vedieť si pripraviť vodu pomocou chemických dezinfekčných prostriedkov alebo prevarením.
- Nejesť pevnými obalmi nechránené alebo nepreverené potraviny.
- Udržovať čistotu tela i za nepriaznivých podmienok.
- Zbytočne sa nedotýkať a neprehliadať podozrivé predmety.
- Pri známkach ochorenia ihneď vyhľadať zdravotnícku pomoc.

Dodržujte pokyny zdravotníkov a pracovníkov hygienickej služby.

PROSTRIEDKY IMPROVIZOVANEJ OCHRANY OSOB V RÁDIOAKTÍVNE, CHEMICKY A BIOLOGICKY ZAMORENOM PROSTREDÍ

Prostriedky improvizovanej ochrany osôb sú prostriedky, ktoré chránia dýchacie cesty a povrch tela pri vynútenom a krátkodobom pobyte v rádioaktívne, chemicky a biologicky zamorenom prostredí.

Na ochranu dýchacích ciest použijeme navlhčenú rúšku (zloženú vreckovku, ručník, utierku) priložením na nos a ústa. Upevnite rúšku v zátylku šálou či šatkou.

Hlavu chráňte čiapkou, klobúkom, šálou či kuklou tak, aby vlasy boli úplne zakryté a zvolená pokrývka hlavy chránila tiež čelo, uši a krk.

Oči chráňte okuliarami - lyžiarskymi, plaveckými či motoristickými, ale vetrací prieduchy prelepte lepiacou páskou. Pokiaľ nemáte okuliare k dispozícii, chráňte oči pretiahnutím priehľadného igelitového vrečku cez hlavu a stiahnite ho gumou v úrovni lícnych kostí.

Povrch tela chráňte kombinézou, nohavicami, pláštenkou do dažďa, šušťákovou športovou súpravou. Tieto ochranné odevy je nutné dostatočne utesniť v oblasti krku, rukávov a nohavíc.

Nohy chráňte najlepšie vysokými topánkami alebo čizmami, ruky zakryte gumovými alebo koženými rukavicami.

Pri návrate zo zamoreného prostredia do bytu odložte v predsieni všetok vrchný odev do igelitového vreca a zaviažte ho. Pokiaľ je to možné, starostlivo sa osprchujte, utrite sa do sucha a oblečte sa do čistého odevu.

Kde získať informácie

Občan získa informácie o charaktere možného ohrozenia, o pripravených záchranných a likvidačných prácach a ochrane obyvateľstva v prípade vzniku mimoriadnej udalosti na príslušnom obecnom úrade.

Zamestnanec získa informácie o charaktere možného ohrozenia, o pripravených záchranných a likvidačných prácach a ochrane obyvateľstva v mieste dislokácie pracoviska od svojho zamestnávateľa (príslušnej právnickej osoby alebo podnikajúcej fyzickej osoby).

Právnická osoba alebo podnikajúca fyzická osoba získa informácie o charaktere možného ohrozenia, o pripravených krízových opatreniach a spôsoboch ich prevedenia na príslušnom obecnom úrade.

Spracoval: Ing. Anton Mäčko